

ANDERSOM

THEMA-MAGAZINE OVER ANDERS-ZIJN IN HET KADER VAN DE VOORSTELLING
WEG MET EDDY BELLEGUEULE

**EEN
BEETJE
BIJZONDER**

Als je, zoals Eddy Bellegueule bestempeld wordt als 'een beetje bijzonder', is het misschien wel ons dierlijke instinct om te wensen dat dat niet zo was en ons uit alle macht te verzetten tegen dat anders-zijn. En tegen de eenzaamheid, de afzondering die je overkomt als je een uitzondering bent.

Édouard Louis, de schrijver van *Weg met Eddy Bellegueule*, noemt dit tot-ander-gemaakt-worden een vorm van geweld. En geweld leidt volgens hem altijd tot meer geweld: tegen de wereld, tegen jezelf. Anders-zijn kan, in het slechtste geval, een toestand van twijfel zijn en van zelfhaat. Er is behoorlijk wat kracht nodig om daar een positieve wending aan te geven.

Theater wordt gemaakt om de wereld te begrijpen. Via verhalen onderzoeken we de wereld: we brengen haar in kaart en we houden haar tegen het licht. Daarom is in verhalen dat perspectief van de buitenstaander nu juist iets om te koesteren. Het geeft ons de mogelijkheid om door de vensters van het normale naar binnen te kijken, en even fris te zien hoe het er eigenlijk aan toe gaat, bij ons.

Het is niet voor niets dat we, althans in verhalen, graag kiezen voor de underdog. Weinig is zo inspirerend als iemand met succes te zien worstelen tegen het geweld van anders-zijn, en hen de kracht te zien vinden om zichzelf te accepteren en misschien zelfs hun omgeving te vergeven. Édouard Louis maakt zo'n reis. En terwijl hij zichzelf als persoon ontwikkelt, krijgt hij een fenomenale grip op de wereld. Hij ziet wat alleen hij kon zien, en het is een geschenk dat hij zijn inzichten met ons kan delen.

Naar aanleiding van de voorstelling *Weg met Eddy Bellegueule* bundelen we in dit magazine zes verhalen van mensen die op een of andere manier 'anders' zijn, of althans, zo gezien kunnen worden. Omdat de thema's uit de voorstelling geen ver- van-ons-bed-show zijn uit andere landen, maar ook gewoon bij ons om de hoek spelen. Maak kennis met deze gewone Haarlemmers (en een Beverwijkse) met een ongewoon verhaal.

Veel leesplezier!

Toneelschuur Producties

BUITEN- STAANDER BEN JE NIET VAN NATURE

HET IS JE OMGEVING
DIE DAT VOOR JE
BESLIST, DIE ZEGT
DAT JE ANDERS BENT,
DIE JE ONGEVRAAGD,
ONGEWENST EEN
SPECIALE BEHANDE-
LING GEEFT. ALS ER
GEEN 'NORMAAL'
BESTOND, BESTOND ER
OOK GEEN 'ANDERS'.

**IK BEGREEP
DAT DE
MISDAAD NIET
UIT HET DOEN
BESTOND,
MAAR UIT HÉT
ZIJN.
EN VOORAL
UIT HET
ERUITZIEN
ALS**

**VANDAAG
WORD IK
EEN
VECHTER**

— **Ze is wel gehandicapt, zegt Nathalie, maar niet beperkt. Als ik opmerk dat de openbare ruimte nog erg slecht aangepast lijkt aan mindervaliden, blijkt dat Nathalie daar een stuk positiever tegenaan kijkt.**

‘Ik reis dagelijks met het openbaar vervoer en merk dat dit steeds beter ingericht is voor rolstoelgebruikers. In de nieuwe treinen kun je zelfs zo met je rolstoel instappen. Het is wel zo dat veel restaurants en winkels nog niet rolstoeltoegankelijk zijn. Maar waar je ook bent, er is altijd een plek waar je terecht kunt. Zelf kijk ik liever naar wat er wél is. Dat kan je inspireren om het op nog meer plekken beter te doen. Een positieve blik geeft energie.’

— **Nathalie heeft een duidelijke visie op anders-zijn: iedereen is uniek. We wijken allemaal af van ‘de norm’. Wordt ze dan nooit anders behandeld door haar rolstoel?**

‘Ja, dat heb ik wel gehad, met sollicitaties. Ik kwam in aanmerking voor een gesprek, tot ze op mijn cv zagen dat ik in een rolstoel zat. Ze keken enkel naar mijn handicap, niet naar mij als mens. Maar ik vind dat het dan aan mij is om het bedrijf in kwestie op te bellen en te vertellen wat ik allemaal kan. Dat dit niet voor iedereen vanzelfsprekend is, kan ik me wel weer voorstellen. Of als iemand vraagt waarom ik uitgerekend in de spits met mijn rolstoel in de trein stap. Dat is gewoon onwetendheid. Ook met hen ga ik in dialoog. Ik leg uit dat ik net als iedereen naar mijn werk ga. Discriminatie wordt negen op de tien keer veroorzaakt door gebrek aan kennis. Op de lange termijn denk ik dat het belangrijk is om de dialoog aan te gaan, om mensen gelegenheid te geven jou beter te leren kennen.’

— **Je komt uit een orthodox-christelijk gezin en bent uit de kast gekomen. Hoe reageerden je ouders?**

‘Het was een van de moeilijkste dingen die ik ooit gedaan heb, voor mij en mijn ouders. Tegelijk viel het ook mee. Ik heb na mijn coming out negen maanden geen contact met mijn ouders gehad en ik had eigenlijk verwacht dat dit langer zou duren. Ondanks alle verdriet en woede bij beide partijen, zijn we er redelijk respectvol uitgekomen. Nu, acht jaar later, is het nog steeds niet makkelijk voor mijn ouders. Ze doen ongelofelijk hun best, maar hun religie en de regels daarvan zijn verankerd in hun zijn; dat verander je niet snel, dat gaat in kleine stapjes. Maar ze zullen hun toekomstige schoondochter met alle liefde omarmen.’

— **Zelfs in het zogenaamd tolerante Nederland is er nog veel homofobie. Wat denk je dat er nodig is om te zorgen dat mensen toleranter worden?**

‘Wij kunnen als homoseksuelen beter vragen om respect in plaats van acceptatie. Dat is realistischer, denk ik. We hoeven geen vrienden te worden, je hoeft me niet leuk te vinden, maar ik wil wel veilig over straat kunnen.’

— **Wat zou je mensen willen meegeven?**

‘Als je irritatie, verdriet of woede voelt om hoe een ander jou behandelt, erken dat gevoel dan. Maar blijf ook proberen met die ander in gesprek te gaan. Laat zien dat anders-zijn niet bestaat. Of beter: iederéén is anders. Ik ben uniek en jij bent dat ook.’

IK BEN UNIEK EN JIJ BENT DAT OOK

—
NATHALIE ZIT IN EEN ROLSTOEL. ZE GROEIDE OP IN EEN STRENG GELOVIG GEZIN VAN ORTHODOXE CHRISTENEN UIT SYRIË. IN 2011 KWAM ZE UIT DE KAST. ZE WERKT 36 UUR PER WEEK BIJ HVO-QUERIDO.

— **De verhuizing van Canada naar Nederland, vertelt Koen, had een enorme impact.**

‘Voor mij was het een ontwrichting en een cultuurschok. In Canada worden beleefdheid en respect met de paplepel ingegoten. In Noord-Holland zijn de omgangsvormen ruw en asociaal. In Canada voeren de basisscholen een nultolerantiebeleid tegenover pesten. In Heemskerk, waar ik naar school moest, deden zelfs leraren mee aan het pesten. Voor mijn gevoel is mijn kindertijd opgehouden op het moment dat we naar Nederland kwamen. Op de middelbare school hield ik me staande door mijn spitsvondigheid en mijn keiharde humor. Tot mijn eigen verbazing veranderde alles tijdens mijn studie. Toen slaagde ik erin een enorme vriendenkring op te bouwen. Toch apart voor iemand met een Asperger-diagnose.’

— **Die diagnose kreeg Koen pas op zijn 30e. Hij bleek ook hoogbegaafd.**

‘Ik kwam bij de GGD omdat ik last had van het leven. Ik kreeg paniekaanvallen, een depressie en zat tegen een burn-out aan. Ik voelde me anders dan de anderen. Onvoorspelbare situaties waren voor mij enorm bedreigend. Net als het gevoel te falen in sociale interacties. Eens het diagnostische traject gestart, was de diagnose direct glashelder.’

— **In welke mate bepaalt de Asperger jouw identiteit?**

‘Al voor de diagnose omschreef ik me als ‘half mens, half machine’. Die twee helften zijn constant met elkaar in gevecht, maar zijn ook beide onderdeel van mijn identiteit. De menselijke helft is noodzakelijk voor een gezond psychisch leven. Maar het levert continu spanning op. ASS is een hardware-probleem. Je kunt ermee leren omgaan, maar niet genezen. Ik ben bijvoorbeeld goed in vriendschappen omdat ik heel goed oplet. Ik kijk en leer van de sociale interacties van anderen en kan heel snel schakelen. Een ‘social mimic’, noem ik mezelf. Maar ik kan geen toneel spelen, ben altijd open en eerlijk.’

— **Denk je dat je leven anders was geweest als je eerder je diagnoses had gekregen?**

‘Ja, zeker. Dan had ik als kind coping mechanismes kunnen aanleren voor wat niet goed ging. Nu dacht ik dat ik zelf allerlei dingen fout deed. Mijn burn-out hangt ook samen met de Asperger. Ik kan zelf niet bepalen wat voor mij goed of slecht is om te doen, weet niet wat ‘normaal’ is. Het is erg gemakkelijk voor collega’s en klanten om mij overmatig of verkeerd te belasten.’
Bepaalde dingen die veel mensen als kind ‘vanzelf’ leren, heb ik pas veel later geleerd. Ik kon als kind bijvoorbeeld niet schommelen. Pas op oudere leeftijd klikte hoe dat werkt. En nu nog steeds: iedere keer als ik langs een schommel loop, móét ik schommelen. Ik blijf dat leuk vinden, omdat het nooit normaal is voor mij. Het is een bron van puur geluk. Net als het sociale trucje.’

— **Wat zou je mensen willen meegeven?**

‘Ik had het heel fijn gevonden als men me één ding verteld had: dat het leven op zich al heel hard werken is. Alle volwassenen weten dit. Kinderen weten het niet. Vertel het hen. En vertel erbij dat het totaal oké is als ze het af en toe moeilijk hebben.’

HET LEVEN ZELF IS AL HARD GENOEG WERKEN

KOEN WOONDE
TOT ZIJN 10^E IN
CANADA. HIJ IS
HOOGBEGAafd EN
ROND ZIJN 30^E KREEG
HIJ DE DIAGNOSE ASS
(ASPERGER). HIJ IS
PARTNER IN EEN
SUCCESVOL BEDRIJF,
MAAR ZIT TIJDELIJK
THUIS MET EEN
BURN-OUT.

**EEN
'SOCIAL
MIMIC'
NOEM IK
MEZELF**

LAAT

ZIEN

WAT JE

KUNT

— **Voetbal en kickboksen zijn, als we het vooroordeel laten spreken, niet de meest voor de hand liggende keuzes voor een meisje. Hoe kwam jij daarop?**

‘Zes jaar geleden ging ik op voetbal, ik was toen een jaar of 5. Dat was erg leuk en ik ben ermee doorgedaan. Veel later zag ik op YouTube een vrouw kickboksen in een videoclip van Ed Sheeran. Ik vroeg aan mijn vader wat voor sport dat was, want het leek me vet. Dat was kickboksen. Ik mocht een proefles doen en ben niet meer gestopt.’

— **Ondertussen is Vanilla zo goed in voetballen dat ze met de jongens meespeelt. Bij het kickboks trainen, vertelt Vanilla, de meisjes en de jongens samen, ingedeeld op niveau.**

‘Ik krijg wel eens verbaasde reacties als mensen horen dat ik kickboks of ze zeggen dat het een jongenssport is. Voor mij is het gewoon normaal.’

— **Ben jij even goed als de jongens?**

‘Zeker. Het gebeurt wel eens dat je spelers van een ander voetbalteam hoort zeggen: ‘o, ze hebben een meisje in het team’ en dat ze dan denken dat ze makkelijk kunnen winnen. Maar in de wedstrijden zijn de meiden minstens zo goed als de jongens en dat hebben ze snel door. ‘Wat was jij goed’, komen ze dan achteraf zeggen.’

De ambitieuze – ‘bloedfanatieke’, zegt haar vader Marcel – Vanilla komt even naar boven als ze vertelt dat ze nog steeds baalt dat ze op het laatste boksgala de ‘belt’, de winnaarstrofee, nèt niet won. Ze won drie van de vier wedstrijden, best goed, maar Vanilla heeft zich hele hoge doelen gesteld: de top bereiken. Daarvoor sport ze elke dag, soms twee keer per dag.

— **Helpt je sport ook in het dagelijkse leven? Voel je je er sterker of zekerder door?**

‘Op zich wel. Het is een zelfverdedigingssport. Ik ben niet zo snel bang voor mensen. Mensen dagen me wel eens uit voor de grap als ze horen dat ik kickboks: ‘Kom dan’. We mogen alleen vechten in de ring, maar mijn vader zegt wel dat ik moet terugvechten als het nodig is.’ Marcel vult aan: ‘Ze is slim genoeg om het gewoon te laten lopen, ze heeft het niet nodig om te vechten. Ze staat stevig in haar schoenen. Ik heb haar echt zelfbewuster en zelfverzekerder zien worden.’

— **Krijg je soms opmerkingen van andere meisjes?**

‘Dat valt mee. Soms is er wel eens iemand jaloers als je goed bent in sport. Gelukkig heb ik veel vriendinnen.’

— **In sommige landen wil men jongens en meisjes hetzelfde opvoeden en bijvoorbeeld het verschil tussen meisjes en jongensspeelgoed afschaffen. Wat vind jij daarvan?**

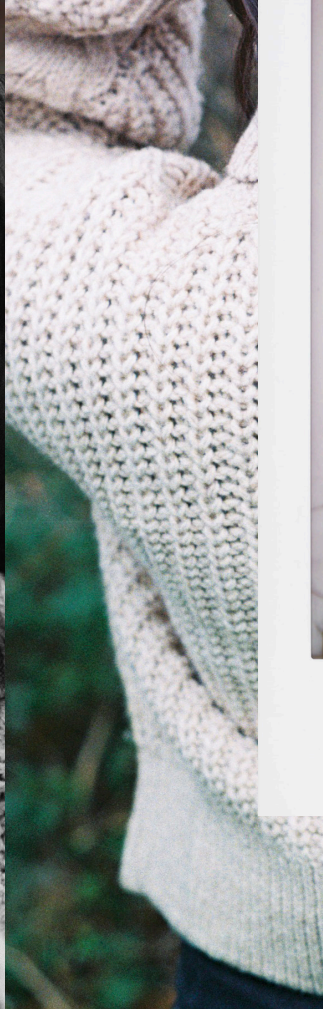
‘Als kinderen iets leuk vinden, moeten ze gewoon de kans krijgen om dat te doen. Bijvoorbeeld als een jongen danser wil worden is het jammer als dat niet mag omdat dat te meisjesachtig is. Als hij zelf wil, laat hem het dan doen.’

— **Wat vind jij belangrijk is in het leven? Voor meiden én jongens?**

‘Doe wat je graag wilt doen!’

IK BEN NIET ZO SNEL BANG VAN MENSEN

VANILLA IS EEN BLOND MEISJE VAN 12. ZE VOETBALT EN KICKBOKST OP HOOG NIVEAU. NIET METEEN TYPISCH ‘MEISJES-ACHTIGE’ SPORTEN. AL MOET JE MET DAT ONDERSCHIED NIET AANKOMEN BIJ VANILLA. ZIJ IS HET BEWIJS DAT MEISJES EVEN STOER ZIJN ALS JONGENS. IN DE RING GAAT VANILLA ER VOL TEGENAAN.

— **Opeens moet je verhuizen. Naar een heel ander land, met een hele andere cultuur. Dat was, vertelt Naya, niet makkelijk.**

‘In Syrië was alles anders: de cultuur, de samenleving, de taal, het weer. De eerst paar maanden heb ik het heel moeilijk gehad. Ik moest de taal leren en de manier van omgaan met elkaar. Vanuit de Syrische cultuur was ik helemaal niet gewend om direct over mijn gevoelens of mening te praten. Het voelde in Nederland heel brutaal. Nu ben ik eraan gewend en begrijp ik dat mensen hier direct zijn. Ik heb wel nog vaak het gevoel tussen twee culturen te zitten. Nederland, school, werk en toneel aan de ene kant, Syrië, familie aan de andere kant. Daar heb ik het vaak over met mijn ouders. Zij zeggen: blijf wie je bent. Vergeet jezelf en je cultuur niet. Dat vind ik zelf ook belangrijk. In Syrië ben ik geboren en is mijn basis gelegd. Die maakt wie ik ben. De plek waar ik me het meeste thuis voel, is bij mijn familie. Waar zij zijn, dat is thuis.’

— **Heb je door je afkomst ooit te maken gehad met discriminatie of uitsluiting?**

‘Ja. Vaak zit het in kleine dingen, mensen die mij zonder het te willen het gevoel geven dat ik er niet bij hoor. En soms krijg je te maken met discriminatie omdat mensen niet zo blij zijn dat je hier bent. Onze buurvrouw zegt nog steeds geen gedag. Ze houdt niet van buitenlanders, heeft ze gezegd. Dat is heftig, ja, maar ik begrijp het wel. Dat soort mensen heb je in alle landen.’

— **Je bent hoogbegaafd. Voel je je daardoor soms anders dan de anderen?**

‘Ik weet al lang dat ik hoogbegaafd ben, maar in Syrië heb je het daar niet over. Dat wordt gezien als arrogant, dat je zegt dat je slimmer bent dan de anderen. Ik zie mezelf ook niet als anders of beter en heb ook helemaal geen last van mijn hoogbegaafdheid, zoals sommigen. Het helpt dat ik heel sociaal ben. Ik ben geen nerd.’

— **Waar ben jij het meest trots op?**

‘Op het vrijwilligerswerk dat ik doe. Zo laat ik aan andere mensen zien dat ook vluchtelingen positief bijdragen aan de maatschappij. En mijn goede schoolresultaten: zo geef ik een goed voorbeeld. Ik voel me wel een beetje verantwoordelijk om een positief beeld van vluchtelingen te geven. Ik doe vrijwilligerswerk bij zes verschillende stichtingen, zoals bij Vluchtelingenwerk als tolk. Bij een andere stichting organiseer ik vakanties voor kinderen uit gezinnen die daar geen geld voor hebben. Ik kook ook mee in de Wereldkeuken van De Pletterij. En ik ben regie-assistent bij een toneelgezelschap.’

— **Wat zou je andere mensen in een vergelijkbare situatie willen meegeven?**

‘Durf te zijn wie je bent. Laat zien wat je kunt. En wat je niet kunt, dat is ook oke.’

WAAR MIJN FAMILIE IS, IS THUIS

NAYA KWAM VIER JAAR GELEDEN ALS VLUCHTELING MET HAAR OUDERS UIT SYRIË NAAR NEDERLAND. ZE ZIT OP DE MIDDELBARE SCHOOL, HEEFT EEN BAANTJE EN DOET VRIJWILLIGERSWERK BIJ ZES STICHTINGEN.

**VOOR
IS H
GEW
NORN**

R MIJ

HET

VOON

MAAL

— **Op sommige scholen met een Gender-Sexuality Alliance is het een idee van de leerkrachten, maar even vaak komt het initiatief van leerlingen zoals Luc.**

‘We willen ervoor zorgen dat iedereen, wie je ook bent, zichzelf kan zijn en zichzelf kan uiten. Dat kan nu niet. Omdat het niet genormaliseerd is. Leerlingen hebben het gevoel dat ze zichzelf niet mogen zijn en dat gevoel is niet onterecht. Als ik bijvoorbeeld met homoseksuele vrienden over straat loop, die hand in hand lopen, worden ze vaak nageroepen. Ons ultieme doel is dat de GSA op een dag niet meer nodig is.’

— **Zijn school stond open voor de GSA, zegt Luc. Tegelijk is er nog veel werk aan de winkel. Over seksuele diversiteit wordt bijna niet gesproken in de klas.**

‘We zijn er mee bezig om het onderwerp seksuele diversiteit onderdeel van de leerstof te maken. Dat moet en dat gebeurt nu bijna niet. Dat komt in ons geval niet door de christelijke grondslag van de school, het is een probleem op heel veel scholen. We praten daarover met het schoolbestuur en werken samen met een bedrijf om betere leerstof te ontwikkelen.’

— **De GSA is er ook voor leerlingen die met hun geaardheid in de knoop zitten. Is er een verhaal van een mede-leerling dat je in het bijzonder getroffen heeft?**

‘Véél verhalen. Voor een transseksuele vriend en schoolgenoot was het bijvoorbeeld heel moeilijk om uit de kast te komen. Hij wist niet of zijn ouders dat chill zouden vinden. Hij is geboren als vrouw, maar zijn gender is man. Hij komt als man naar school en zijn vrienden hebben dat gewoon geaccepteerd. Voor de rest weet niemand het echt. Dat zou hij wel graag willen, maar is nu nog een te grote stap.

— **Zelf is Luc hetero, maar hij vindt het belangrijk om bij te dragen aan de acceptatie van alle mensen.**

‘Het zou niet moeten uitmaken. Ik zie mijn vrienden niet als hun geaardheid, maar als wie ze zijn. Zo zou iedereen het moeten zien.’

— **Wat kunnen we doen om daarvoor te zorgen?**

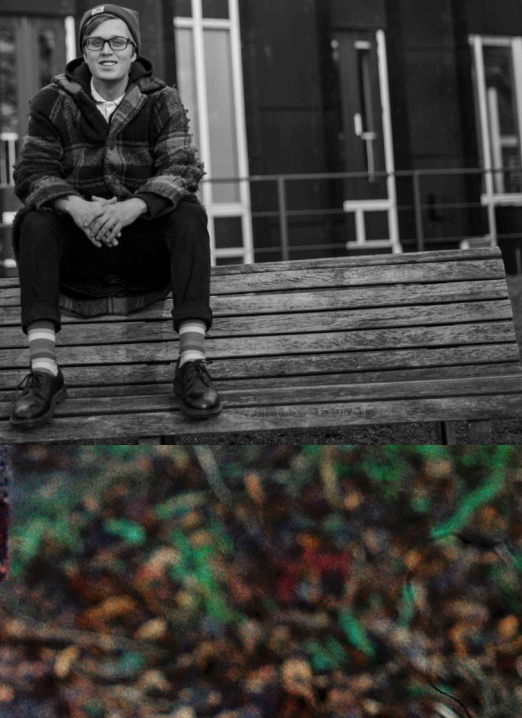
‘We moeten meer tijd en geld besteden aan LGBTQ+ in het onderwijs. Het moet onderdeel worden van de leerstof. Liefst verplicht. Ook op scholen met een religieuze levensbeschouwing. Het is illegaal om te discrimineren, de wet verplicht je om leerlingen met een andere geaardheid te accepteren. Leerlingen weten er gewoon heel weinig over. Hooguit weten ze dat er hetero- en homoseksuele mensen zijn, maar verder gaat het niet. Als er meer begrip zou zijn, zou er minder homofobie zijn, denk ik.’

— **Is er iets wat je jongeren die in de kast zitten zou willen meegeven?**

‘Probeer om jezelf te zijn. Het is nu nog eng en moeilijk, maar het komt wel weer goed.’

LGBTQ+ ALS VERPLICHT ONDERDEEL VAN DE LEERSTOF

LUC ZIT OP HET EERSTE
CHRISTELIJK LYCEUM.
SAMEN MET ENKELE
MEDELEERLINGEN
RICHTTE HIJ DE
GENDER-SEXUALITY
ALLIANCE (GSA) OP,
OM SEKSUELE DIVER-
SITEIT ZICHTBAAR EN
BESPREEKBAAR TE
MAKEN OP HUN
SCHOOL.

— **Voelde je in je schooltijd door je slechte ogen wel eens een buitenstaander?**

‘Ja, af en toe. Dat ik minder goed meekwam door mijn slechte zicht. Gelukkig had ik hele goede vrienden die me daar overheen hielpen. Het hielp wel dat ik geen hele grote ambities had die door mijn oogziekte in de kiem werden gesmoord. Ik weet niet eens meer wat als kind mijn droomberoep was. Misschien hersenchirurg? Nou, dat ben ik dus niet geworden.’

— **Noem jij het zelf een beperking?**

‘Ja. Ik vind het belangrijk om er door dat label iets van zwaarte aan te geven, ook naar anderen toe. Het is niet iets wat overgaat. Ik voel mij niet gehandicapt maar wel beperkt. ‘Handicap’ heeft voor mij veel negatievere connotaties, ook door hoe het woord in het nieuws wordt gebruikt.’

— **Loop je wel eens tegen dingen aan die met je ogen te maken hebben?**

‘Vrij frequent zelfs. Er zijn dingen waar ik fysiek tegenaan loop, zoals onhandig geplaatste bankjes of fietsen op het blindenspoor (die ribbels op de stoep). Dat geldt niet alleen voor slechtzienden. Ook de rolstoelgebruikers die ik ken, hebben veel last van obstakels in de stad. Waar ik ook last van heb, is vermoeidheid, omdat je je de hele tijd heel erg moet concentreren.’

— **Kom je ook mensen tegen met vooroordelen?**

‘Het feit dat ik in het donker met een blindenstok loop maar tegelijk een bril draag, wekt soms onbegrip. Een blindenstok is, denkt men, alleen voor blinden. Dat is dus niet zo. ‘s Nachts heb ik die toch echt nodig. Andersom krijg ik soms ongevraagde hulp. Het gebeurt wel eens dat ik door iemand bij een zebrapad mee wordt gesleept naar de overkant. Dat is heel ongemakkelijk. Ik begrijp dat mensen dat met goede bedoelingen doen. Maar het is beter om eerst te vragen of iemand hulp nodig heeft.’

— **Waarvoor maak jij je als Ambassadeur hard?**

‘Vooral bewustwording over de problemen waar slechtzienden tegen aanlopen en wat je daaraan kunt doen. We organiseren bijvoorbeeld ervaringsdagen, waarin mensen geblinddoekt een parcours afleggen om te ervaren hoe het is om slechtziend te zijn. Dat is altijd een eye-opener!’

— **Waar word jij blij van?**

‘Muziek. Ik bezoek veel festivals en concerten. Mensen letten daar goed op je. Er is altijd wel iemand die voorkomt dat ik van een trap val. En mijn vrijwilligerswerk in Jongeren centrum Flinty’s, ik werk graag met mensen.’

— **Wat zou je mensen in een vergelijkbare situatie willen meegeven?**

‘Durf om hulp te vragen, dat helpt juist om je zelfstandigheid te behouden.’

EEN EYE- OPENER

CASPER IS
AMBASSADEUR VOOR
HET JAAR VAN DE
TOEGANKELIJKHEID.
OP ZIJN ZEVENDE
KREEG HIJ DE
DIAGNOSE RETINITIS
PIGMENTOSA, EEN
ONGENEESLIJKE
OOGZIEKTE. HIJ
STUDEERT SOCIAAL-
CULTUREEL WERK OP
HET NOVA COLLEGE,
WAAR HIJ EEN VAN
DE SLECHTS TWEE
SLECHTZIENDE
STUDENTEN IS.

**JE PROBEERT
EERST NET
ALS DE
ANDEREN TE
WORDEN EN
IK HEB
GEPROBEERD
NET ALS
IEDEREEN TE
WORDEN**

**IK HAD HET
GEVOEL
DAT IK
EINDELIJK
REALISEERDE
WIE IK WAS**

Weg met Eddy Bellegueule is een autobiografisch verhaal over een homoseksuele jongen die opgroeit in een straatarme, racistische, homofobe gemeenschap. Die vertelt over zijn moeilijke jeugd en er zelfs dan nog in slaagt oog te hebben voor de sociale problematiek van zijn kwellers. Hoe kwam Eline bij dit boek terecht en hoe vertelt zij het verhaal van Eddy op het toneel?

ELINE: 'Ik las het boek toen het net uitkwam. Het past bij wat ik maak: voorstellingen met een politiek, maatschappelijk thema, maar altijd aan de hand van een persoonlijk verhaal. Net als in *Het lijden van de jonge Werther* is dit een boek dat de pijnzenuw van de hoofdpersoon blootlegt. Het gevoel schreeuwt van de pagina's. Eddy en Werther zijn allebei jonge mensen die iets kwijt moeten, die iets te zeggen hebben over hun wereld. Toen ik meer onderzoek deed, kwam ik erachter dat de boeken van de schrijver, Édouard Louis, in het buitenland heel vaak voor toneel bewerkt worden. Alleen nog niet in Nederland.

Het boek speelt zich af in het arme Noord-Frankrijk. Maar plekken waar armoede heerst, waar de onmacht zich uit in racisme, alcoholisme, geweld, angst, pijn, die bestaan in elk land. In het boek gebruikt Louis de accenten en taalgebruik van Picardië, waar het verhaal zich afspeelt. Men heeft hem wel verweten karikaturen van deze mensen te maken. Maar daar gaat hij stellig tegenin. Hij zegt: het zijn juist geen karikaturen, dit is letterlijk de taal die ze gebruiken.' Wij gebruiken de Nederlandse vertaling van die woorden, maar passen de tekst soms ook aan met straattaal van de jongeren van nu.

Ook al kom je niet uit een dergelijk milieu, je kunt je wel inleven. De armoede. De woede. We hebben het er tijdens de repetities over gehad. Mogen wij iets vertellen over iets wat we zelf niet hebben meegemaakt, problemen die we zelf niet kennen? Waar het om gaat is: de schrijver heeft het meegemaakt. Hij komt daar vandaan. Hij heeft alle recht dit verhaal te vertellen. Louis zegt zelf dat mensen het moeten horen. Ze moeten weten hoe het daar is. Dat is de opdracht die hij geeft, ook aan ons als theatermakers. Theater is een oefening in inlevingsvermogen, voor ons allemaal.

Het boek heeft geen echte 'happy ending'. Eddy weet zijn dorp te ontvluchten en mag in de stad naar school, tussen mensen uit een heel ander sociaal milieu, de middenklasse. Zijn problemen zijn daarmee niet in een keer opgelost. Het einde laat zien dat hij nu op een andere manier een buitenstaander is. Kon hij niet voldoen aan de macho codes van zijn dorp, krijgt hij hier te maken met sociale codes die hij niet kent vanwege zijn afkomst. Hij moet nog steeds vechten om zichzelf te kunnen zijn. Maar ik denk wel dat hij er nu op een andere manier naar kijkt. Dat zit 'm in de toon die verandert. Hij heeft er meer vrede mee.

De schrijver heb ik in Amsterdam ontmoet. Hij vindt het leuk dat we deze voorstelling maken. Je leest dat ook in het boek: theater spelen was zijn redding, zijn uitweg. Hij houdt erg van theater. Daar zit een mooie dubbelheid: doen alsof, een rol spelen in het echte leven, is heel moeilijk. Maar het spelen van een rol kan ook je redding zijn.'

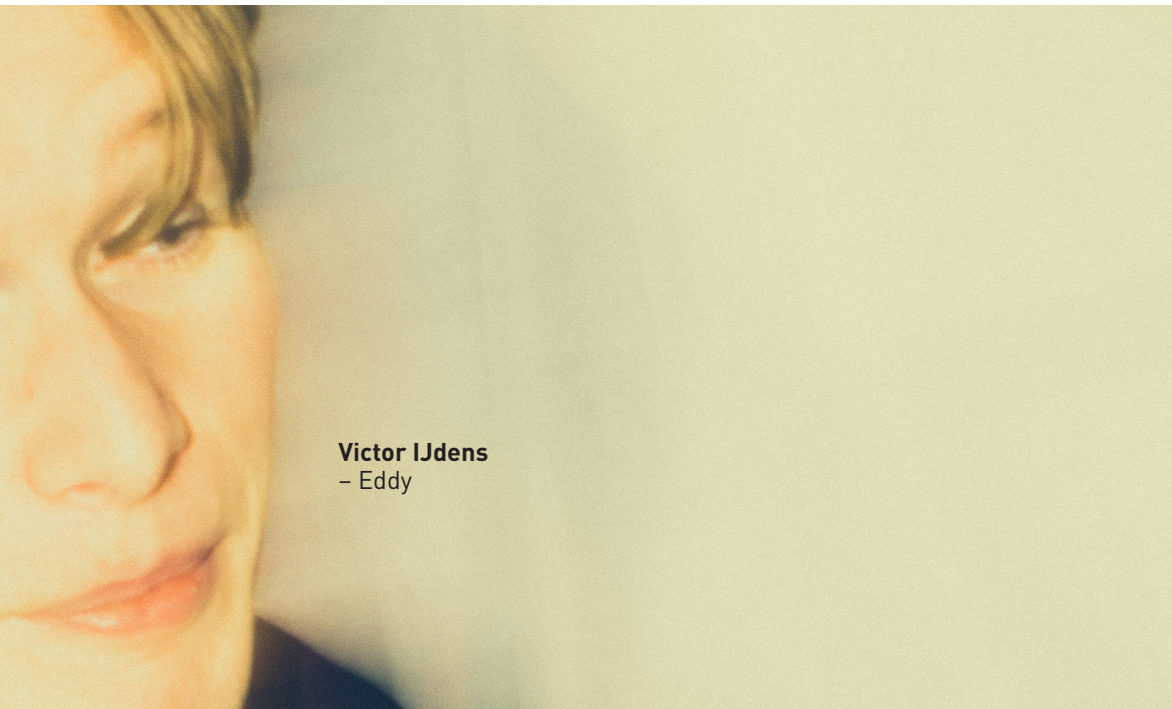
HET GEVOEL SCHREEUWT VAN DE PAGINA'S

REGISSEUR **ELINE ARBO** KREEG DE BNG BANK THEATERPRIJS 2018 VOOR HAAR DEBUUTVOORSTELLING *HET LIJDEN VAN DE JONGE WERTHER*, NAAR GOETHES ROMAN. NU BEWERKT ZE OPNIEUW EEN BOEK, *WEG MET EDDY BELLEGUEULE*.

Felix Schellekens
- Eddy

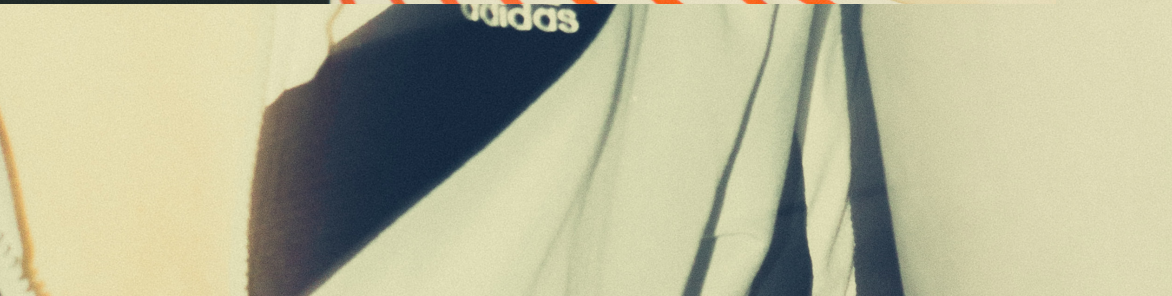
Romijn Scholten
- Eddy

Victor IJdens
- Eddy

Jesse Mensah
- Eddy

Spelen forward
 uniform waar
 de, je aan comfort meer
 of niet

Balancing

In werk als ontwerper graag met vintage
 1. omdat het meer karakter heeft
 2. duurzaamheid

Extrane kapsels geïnspireerd op 2000

Vieus
 - hedendaags
 - of vies worden

Trainingstak
 uit verticaal
 bestaat niet meer

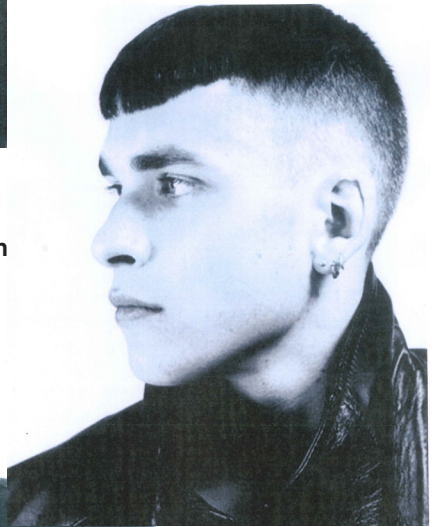

Tijdsgeest 2000
Branche subkulties

Sportschoen
Kunstobjecten
Mega groot
dus weer
uniform

Kostuumontwerp
Rebeka Wörmann

Balenciaga

**THEATER
IS EEN
OEFENING IN
INLEVINGS-
VERMOGEN,
VOOR ONS
ALLEMAAL**

Credits *Weg met Eddy Bellegueule*

regie + bewerking **Eline Arbo** naar de roman van **Édouard Louis**
vertaling **Edu Borger** uitgave **Uitgeverij De Bezige Bij**
met **Victor IJdens, Jesse Mensah, Felix Schellekens, Romijn Scholten** muziek **Thijs van Vuure** scenografie **Juul Dekker** kostuums **Rebekka Wörmann** lichtontwerp **Varja Klosse**
dramaturgie + bewerking **Thomas Lamers** regie-assistent **Amy Visser**

Foto expositie Nienke Veneboer

De zes deelnemers aan dit magazine zijn geportretteerd door fotograaf Nienke Veneboer. Nienke (1989) studeerde in 2015 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, richting fotografie, met een serie portretten van meisjes en jonge vrouwen. Ze raakt gefascineerd door de passie en gedrevenheid die iemand kan bezitten, die voor anderen verborgen lijken. Hierin gaat ze op zoek naar de krachtige blik in de persoon die ze portretteert. Hiervoor maakt ze gebruik van meerdere camera's: van digitaal tot polaroid. De foto's worden tijdens de voorstellingsperiode in Haarlem in de foyer van de Toneelschuur geëxposeerd.

Colofon

Dit is een eenmalige uitgave van Stichting Toneelschuur Producties in het kader van de voorstelling *Weg met Eddy Bellegueule*, 2019–2020, en is tot stand gekomen in samenwerking met de Gemeente Haarlem (Diversiteit en Toegankelijkheid), Bureau Discriminatiezaken Kennemerland en Wereldkeuken.

met dank aan de openhartigheid van **Koen van den Berg, Luc Cornelissen, Casper van Dijk, Nathalie Doganay, Vanilla van Marsbergen, Naya Moussaly**

grafisch ontwerp **Esther Noyons**
tekst **An Cardoen, Thomas Lamers**
fotografie campagne **Annaleen Louwes**
fotografie Andersom **Nienke Veneboer** (p6,8,12,14,18,20),
Mette Stam (p26, 27) **Steeff Fleur** (p24)

Toneelschuur Producties

Lange Begijnestraat 9
2011 HH Haarlem
T 023 517 39 00
producties@toneelschuur.nl

De regietalenten van Toneelschuur Producties halen in hun voorstellingen wereldrepertoire, artistieke tradities of universele verhalen naar het nu. Lees meer op toneelschuurproducties.nl

Dit project wordt ondersteund door

Wij bedanken onze TalentBegunstigers

Speellijst 2020

za 18 tm za 25 jan
Toneelschuur Haarlem
(première do 23 jan)
wo 29 jan
Musis Stadstheater Arnhem
do 30 jan
Corrosia Almere
vr 31 jan
De Machinefabriek Groningen
za 1 feb
Theater De Verbeelding Purmerend
di 4 tm do 6 feb
Theater Kikker Utrecht
vr 7 feb
Natlab Eindhoven
za 8 feb
LUX Nijmegen
di 11 + wo 12 feb
Het Nationale Theater (aan het Spui)
do 13 feb
AINSI Maastricht
vr 14 feb
Verkadefabriek Den Bosch
za 15 feb
Theater De Lieve Vrouw Amersfoort
wo 19 feb
De Nieuwe Vorst Tilburg
do 20 feb
Theater Ins Blau Leiden
vr 21 feb
Theater Rotterdam
za 22 feb
Schouwburg Amstelveen
wo 26 feb
Energiehuis Dordrecht
do 27 tm za 29 feb
Theater Bellevue Amsterdam
wo 4 mrt
De Harmonie Leeuwarden
do 5 tm za 7 mrt
Toneelschuur Haarlem

toneelschuurproducties.nl/eddy

MOSSENA

THEMA-MAGAZINE OVER ANDERS-ZIJN IN HET KADER VAN DE VOORSTELLING
WEG MET EDDY BELLEUEULE

TOPHOF
96090029